

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE
z dnia   grudnia 2022r.
w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mszary Tuczyńskie”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje.

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Mszary Tuczyńskie”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2.1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie mozaiki siedlisk i ekosystemów łąk wilgotnych i ziołorośli, zbiorowisk mokradłowych, lasów bagiennych oraz kompleksów źródliskowych wraz z procesami ich naturalnej dynamiki oraz związaną z nimi cenną florą i fauną.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 są:

- 1) występowanie w rezerwacie unikatowych źródlisk i wysięków wraz z ich specyficzną florą i fauną;
- 2) położenie rezerwatu na gruntach należących do Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Tuczo i Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz na gruntach należących do Gminy Tuczo;
- 3) położenie rezerwatu na terenie otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego oraz w granicach obszaru chronionego krajobrazu Puszcza nad Drawą;
- 4) położenie rezerwatu w całości w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016 oraz częściowo na obszarze Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046;
- 5) bezpośrednie sąsiedztwo obszarów użytkowanych i przekształcanych antropogenicznie;
- 6) bezpośrednie sąsiedztwo miejscowości Tuczo i atrakcyjnego rekreacyjnie jez. Tuczo.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Działania ochronne, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji, określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Wprowadza się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuczo, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Tuczo oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

- 1) utrzymać dotychczasowy sposób przeznaczenia i użytkowania gruntów na działkach ewidencyjnych należących do rezerwatu,
- 2) utrzymać całość obszaru jako wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej niezwiązanej z udostępnieniem i funkcjonowaniem rezerwatu,
- 3) utrzymać całość obszaru jako wyłączony z możliwości prowadzenia działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący wpływać negatywnie na cel ochrony przyrody rezerwatu i pozostałych form ochrony, w granicach których znajduje się rezerwat.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia   grudnia 2022 r.**

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia wewnętrzne istniejące		
1.	Sukcesja naturalna związana z wkraczaniem zadrzewień i krzewów na obszar zbiorowisk łąkowych w rezerwacie.	Usuwanie nalotu drzew i krzewów z powierzchni łąk. Mechaniczne koszenie zbiorowisk łąkowych poza okresem lęgowym ptaków.
2	Obecność w rezerwacie gatunku inwazyjnego – niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> .	Monitoring populacji niecierpka drobnokwiatowego w rezerwacie. Ze względu na charakter, znaczne rozpowszechnienie, a także jego długotrwałą obecność w rezerwacie, nie planuje się jego eliminacji poprzez mechaniczne usuwanie przed dojrzewaniem nasion.
3	Istniejąca sieć rowów melioracyjnych, obecnie zarastających i w niewielkim stopniu wpływających na warunki hydrologiczne, jednak kształtująca obecny stan ekosystemów oraz strukturę flory i fauny.	Monitoring stanu siedlisk w obrębie obszaru z zarastającą siecią rowów melioracyjnych, a w przypadku stwierdzenia ewentualnych zmian roślinności świadczących o przesuszaniu się siedlisk i wskazania miejsca nadmiernego spływu, podjęcie działań je ograniczających (np. poprzez zasypianie lub podpiętrzanie).
Zagrożenia wewnętrzne potencjalne		
4.	Zmiany stosunków wodnych w rezerwacie, w tym wahania wód powierzchniowych i gruntowych oraz związane z powyższym procesy murszenia i degradacji siedliska.	Kontrole stanu zachowania przedmiotów ochrony w rezerwacie. Montaż urządzeń monitorujących oraz prowadzenie regularnego monitoringu warunków hydrologicznych w chronionym obiekcie.
Zagrożenia zewnętrzne istniejące		
5.	Ekspansja gatunków obcych geograficznie, przede wszystkim rdestowca ostrokończystego <i>Reynoutria japonica</i> .	Monitoring ekspansji gatunków obcych oraz podjęcie działań zmierzających do ich usunięcia z obszaru rezerwatu.
6.	Sąsiedztwo gruntów prywatnych – postępująca intensyfikacja zabudowy na terenach należących do miasta Tuczo i związana z tym presja bezpośrednia oraz oddziaływanie pośrednie (m.in. hałas), przekształcanie działek rolnych położonych w sąsiedztwie jeziora Tuczo na działki rekreacyjne i ich parcelacja.	Wprowadzenie ustaleń do dokumentów z zakresu planowania przestrzennego. Utrzymanie rezerwatu w formie obszaru wyłączanego z możliwości wprowadzenia zmian w sposobie użytkowania i zagospodarowania terenu. Utrzymanie obszaru rezerwatu, jako wyłączanego z możliwości lokalizacji obiektów budowlanych, w szczególności wszelkiej nowej infrastruktury technicznej niezwiązanej z prowadzoną w rezerwacie ochroną przyrody.
7.	Niekontrolowana antropopresja obejmująca wydeptywanie brzegu jeziora, uszkodzenie roślinności i siedlisk, płoszenie zwierząt, zaśmiecanie obiektu, budowę kładek i ścieżek, kradzież drewna, rozpalania ognisk, kłusownictwo głównie rybackie.	Oznakowanie rezerwatu tablicami informującymi o nazwie rezerwatu i zakazach obowiązujących na obszarze rezerwatu oraz ich bieżące utrzymanie i konserwacja. Regularne usuwanie zaśmieceń z obszaru rezerwatu. Kontrola przestrzegania zakazów obowiązujących w rezerwacie. Usuwanie elementów nielegalnych pomostów i innych obiektów na terenie rezerwatu (w przypadku ich stwierdzenia).
Zagrożenia zewnętrzne potencjalne		
8.	Zmiany stosunków wodnych w rezerwacie wynikające ze zmian poziomu wód w jeziorze Tuczo.	Montaż urządzeń monitorujących oraz prowadzenie regularnego monitoringu warunków hydrologicznych w chronionym obiekcie.

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia   grudnia 2022 r.**

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej rezerwat z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Usuwanie nalotu drzew i krzewów oraz koszenie zbiorowisk łąkowych w rezerwacie.	Usuwanie nalotu drzew i krzewów w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu. Coroczne koszenie zbiorowisk łąkowych w rezerwacie. Działania należy przeprowadzić poza sezonem lęgowym ptaków. Pozyskaną biomasę należy wywieźć poza teren rezerwatu.	Część działki ewidencyjnej nr 48/27 obręb Tuczno 108.
2.	Ograniczenie ekspansji gatunków obcych, w tym rdestowca ostrokończystego <i>Reynoutria japonica</i> .	Monitoring ekspansji gatunków obcych oraz usuwanie stwierdzonych okazów z obszaru rezerwatu. Usuwanie okazów z zastosowaniem najbardziej efektywnych znanych metod, w okresie obowiązywania planu, z częstotliwością dostosowaną do wybranej metody oraz gatunku. Pozyskaną biomasę należy wywieźć poza teren rezerwatu.	W miejscach występowania w obszarze rezerwatu.
3.	Monitoring szaty roślinnej.	Monitoring stanu roślinności rezerwatu i zachodzących w nich zmian oraz ocena skuteczności przeprowadzonych zabiegów ochrony czynnej, raz na 5 lat. Uzupełnienie wiedzy dot. występowania w rezerwacie błotniszka wełnistego <i>Helodidum blandowii</i> (oszacowanie wielkości populacji, zdiagnozowanie ewentualnych zagrożeń względem tego gatunku oraz wskazanie działań przeciwdziałającym tym zagrożeniom) – w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar rezerwatu.
4.	Monitoring poziomu wody w rezerwacie.	Instalacja co najmniej 3 piezometrów z elektronicznymi urządzeniami rejestracji zmian poziomu wody, w okresie pierwszych 5 lat obowiązywania planu. Prowadzenie monitoringu poziomu wody w oparciu o powyższe urządzenia, uwzględniającego codzienną rejestrację poziomu wody.	Punktowo na obszarze rezerwatu.
5.	Prace porządkowe uwzględniające usuwanie odpadów oraz nielegalnie powstających obiektów (np. pomostów wędkarskich, ścieżek).	Porządkowanie obszaru rezerwatu oraz wywóz odpadów poza obszar rezerwatu - w terminach i z częstotliwością zależnie od potrzeb.	Cały obszar rezerwatu.
6.	Oznakowanie rezerwatu.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) i ewentualna wymiana istniejącego oznakowania rezerwatu (tablic urzędowych, regulaminowych i informacyjnych) – według potrzeb	Granice rezerwatu.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony, sporządzany zgodnie z art. 18 i 20 tej ustawy. Projekt planu sporządza się uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794). Plany ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinny uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 tejże ustawy. Rezerwat zlokalizowany jest w częściowo w granicach obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046 oraz w całości w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016, które posiadają plany zadań ochronnych, ustalone odpowiednio następującymi zarządzeniami: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 5136) oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 4596).

Mając powyższe na uwadze przedmiotowy plan ochrony rezerwatu nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych ww. obszarów Natura 2000.

Rezerwat „Mszary Tuczyńskie” funkcjonuje na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mszary Tuczyńskie” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego. poz. 5024), na łącznej powierzchni 7,22 ha, w celu zachowania mozaiki siedlisk i ekosystemów łąk wilgotnych i ziołorośli, zbiorowisk mokradłowych, lasów bagiennych oraz kompleksów źródliskowych wraz z procesami ich naturalnej dynamiki oraz związaną z nimi cenną florą i fauną.

Dokumentacją wyjściową dla opracowania przedmiotowego projektu zarządzenia było „Opracowanie dokumentacji planów ochrony dla wybranych rezerwatów przyrody w województwie zachodniopomorskim” (Gobio - Usługi Przyrodnicze, Toruń 2018).

W trakcie opracowywania ww. dokumentacji zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia zewnętrzne oraz wewnętrzne dla celu i przedmiotów ochrony rezerwatu. Zagrożenia są związane z ekspansją gatunków obcych geograficznie, zwłaszcza niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* i rdestowca ostrokończystego *Reynoutria japonica*, naturalną sukcesją zbiorowisk łąkowych w rezerwacie, penetracją przez ludzi obszaru rezerwatu, sąsiedztwem gruntów prywatnych oraz działalnością na terenach przyległych do rezerwatu i w samym rezerwacie. Potencjalnie mogą wystąpić zmiany stosunków wodnych w rezerwacie, mogące wpłynąć na stan wód i siedlisk zależnych od wód.

Uwzględniając powyższe rezerwat objęty został ochroną czynną.

Działaniami z zakresu ochrony czynnej, jakie proponuje się zrealizować w granicach rezerwatu są usuwanie nalotu drzew i krzewów w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu oraz coroczne koszenie zbiorowisk łąkowych w rezerwacie. Obecnie głównym zagrożeniem wewnętrznym szaty roślinnej w rezerwacie jest obecność obcego inwazyjnego gatunku niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Gatunek ten występuje w płatach łągu. W chwili obecnej udział niecierpka nie jest znacznym zagrożeniem dla różnorodności gatunkowej flory i zbiorowisk roślinnych w rezerwacie. Jednak stan ten należy monitorować, co zostało uwzględnione w niniejszym zarządzeniu. W odniesieniu do rdestowca ostrokończystego *Reynoutria japonica* wskazano na konieczność monitoringu ekspansji gatunków obcych oraz usuwanie stwierdzonych okazów z obszaru rezerwatu z zastosowaniem najbardziej efektywnych znanych metod. Monitoring zmian stosunków wodnych zostanie przeprowadzony przy użyciu 3 piezometrów z elektronicznymi urządzeniami rejestracji zmian poziomu wody.

Jednocześnie w celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych dla rezerwatu przyrody dokonano ustaleń polegających na utrzymaniu dotychczasowego przeznaczenia i użytkowania gruntów rezerwatu w dokumentach planistycznych: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuczo, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Tuczo oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego. Dodatkowo, we wszelkich dokumentach planistycznych na szczeblu lokalnym i wojewódzkim, należy utrzymać wyłączenie całego obszaru rezerwatu z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej niezwiązanej z udostępnieniem i funkcjonowaniem rezerwatu oraz prowadzenia działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący wpływać negatywnie na cel ochrony przyrody rezerwatu i pozostałych form ochrony, w granicach których znajduje się rezerwat.

Do celów naukowych rezerwat może być udostępniony wyłącznie na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie określającego zakres i zasady prowadzenia badań, pod warunkiem, że badania nie spowodują negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu.

Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych oraz amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na zagrożenie dla przedmiotów ochrony rezerwatu i przeciwdziałanie antropopresji. Nie wyznacza się obszarów, w których można polować ze względu na możliwość płoszenia i niepokojenia zwierząt.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu ochrony zapewnił udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) poprzez wydanie:

- 1) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 20 stycznia 2016 r., znak: WOPN-ON.6202.22.2016.AR o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony - podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie w terminie od dnia 20 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. r. oraz przesłanie obwieszczenia do właściwych miejscowo: Urzędu Miasta Tuczo, Starostwa Powiatowego w Wałczu, Nadleśnictwa Tuczo, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres ponad 21 dni. Odnośnie zamierzenia nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski;
- 2) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia ..... 2022 r., znak: WOPN.6202.20.2022.MKP w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag - podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do właściwych miejscowo: Urzędu Miasta Tuczo, Starostwa Powiatowego w Wałczu, Nadleśnictwa Tuczo, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, z prośbą o ich wywieszenie przez okres 21 dni oraz do Zakładu Rybackiego Spółka Jawna Wałcz (użytkownik rybacki jeziora Tuczo).

W trakcie konsultacji uwagi i wnioski wniesione zostały przez:

.....

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody pismem z dnia ..... został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Tucznie.

Projekt planu został pozytywnie zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska – e-mail z dnia 21 listopada 2022 r.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego pismem z dnia .....